

Prof. dr hab. inż. Adam Barylski
Politechnika Gdańska

Edward Kajdański

– wspomnienie

10 września 2020 roku zmarł Edward Kajdański, absolwent Politechniki Gdańskiej, dyplomata, wybitny znawca historii, medycyny i sztuki Chin, autor fascynujących książek i obrazów.

Edward Kajdański urodził się 26 listopada 1925 roku w Harbinie, mieście położonym nad rzeką Sungari w północno-wschodnich Chinach, jako syn polskiego inżyniera pracującego w tamtejszej cukrowni.

W roku 1942 Edward ukończył Gimnazjum Polskie, uzyskując świadectwo maturalne. Studiów jednak nie rozpoczął, głównie z powodów finansowych. Zaraz po skończeniu gimnazjum rozpoczął pracę w cukrowni Aszyche, w której niegdyś pracował jego ojciec. Najpierw przyjęto go Biura Technicznego, następnie na jego prośbę do narzędziowni, gdzie mógł wykorzystać umiejętności techniczne, które zdobył jeszcze przy ojcu. Dyrektor cukrowni zaproponował mu stypendium na studia, pod warunkiem powrotu do wytwórni. W ten sposób w styczniu 1944 roku został przyjęty na Wydział Elektromechaniczny na Uniwersytecie Północnomandzurskim, przez trzy semestry studiował na Wydziale Architektury. Od 1947 roku przez dwa lata wieczorowo uczęszczał też na zajęcia na kierunku farmacja w Technikum Medycznym Czerwonego Krzyża. W 1950 roku ukończył studia na Politechnice Harbińskiej, ale nie zdążył uzyskać dyplomu tej uczelni, ponieważ rozpoczęła się wojna koreańska.

Wyłynął z chińskiego portu Qingwangdao w lutym 1951 na statku „Mikołaj Rej”, który był ostatnim, jaki zdążył przepłynąć przez tą cieśninę. 25 kwietnia 1951 przybył do Gdyni. W Polsce od razu przyznano mu stopień inżyniera zawodowego, a w roku 1960 tytuł magistra na Wydziale Technologii Maszyn Politechniki Gdańskiej. Promotorem pracy był prof. Mieczysław Feld. Już po tygodniu po przybyciu do Gdyni rozpoczął pracę w Browarach Gdańskich, które na łamach Dziennika Bałtyckiego zamieściły ogłoszenie o potrzebie zatrudnienia głównego mechanika. Pół roku później otrzymał propozycję przeniesienia do Głównego Instytutu Przemysłu Rolnego i Spożywczego, do filii w Gdańsku, która mieściła się w gmachu Wydziału Chemicznego Politechniki Gdańskiej. Przeniesienie było skutkiem jego artykułu w „Przemysle Rolnym i Spożywczym” (w nr 1 z 1952 r.), gdzie zaproponował wykorzystanie chińskiego doświadczenia w celu kompleksowego wykorzystania soi, sprowadzanej wówczas w dużych ilościach z Chin. Gdy rok później wskutek zderzenia dwóch statków uległa zamoczeniu znaczna ilość soi, wraz ze swoim kierownikiem naukowym prof. Henrykiem Niewiadomskim opracował metodę uniknięcia strat, wykorzystując do jej wysuszenia w cukrowni w Pelplinie urządzenie znane mu z Aszyche. W 1953 r. został służbowo przeniesiony do Zakładów Przemysłu Cukierniczego „Bałtyk” w Gdańsku, gdzie przez pięć lat pracował na stanowisku naczelnego inżyniera i pierwszego zastępcy dyrektora. W 1956 r. odebrał w Warszawie I nagrodę w ogólnopolskim konkursie racjonalizatorskim w postaci motocykla WFM-125. Zamieszkał we Wrzeszczu z żoną Natalią i matką. W 1958 roku z powodów

rodziny był zmuszony zrezygnować z wyczerpującej pracy w przemyśle i podjąć pracę w handlu zagranicznym. Zatrudnił się w Przedsiębiorstwie Handlu Zagranicznego „Baltona” S.A., początkowo jako starszy instruktor ds. zaopatrzenia statków Chińsko-Polskiego Towarzystwa Okrętowego „Chipolbrot”, a następnie awansując na zastępcę kierownika Działu Importu Technicznego i Składów Konsygnacyjnych. Zaproponowano mu przejście do centrali firmy w Szanghaju. Jednakże Departament Kadr Ministerstwa Handlu Zagranicznego uznał wykorzystanie E. Kajdańskiego na placówce zagranicznej i w roku 1963 skierował go do pracy w Biurze radcy handlowego w Pekinie. Pracował tam w latach 1963-1967. Powrócił do „Baltony” w Gdyni - na stanowisko kierownika działu, by w roku 1971 objąć stanowisko I sekretarza Am-

basady PRL w Pekinie, gdzie pracował cztery lata. W latach 1979-1982 był konsulem i kierownikiem Konsulatu Generalnego w Kantonie. Do Polski powrócił w roku 1982. Łącznie pracował na różnych stanowiskach w Chinach 14 lat, po raz ostatni, już na emeryturze, jako przedstawiciel strony polskiej w spółce polsko-chińskiej z siedzibą w fabryce rowerów w Hangzhou.

Bogaty dorobek literacki Edwarda Kajdańskiego związany jest z historią i kulturą Państwa Środka oraz Polakami żyjącymi w tym ogromnym i fascynującym kraju. Działalność pisarską rozpoczął wraz z podjęciem pracy w ministerstwie, nawiązując współpracę czasopismami *Poznaj Świat*, *Wiedza i Życie*, czy *Kontynenty*.

Oprócz pisania książek E. Kajdański tworzy obrazy inspirowane malarstwem chińskim, które wielokrotnie eksponuje na wystawach autorskich. Po przejściu na emeryturę zamieszkał w Gdańsku-Oliwie. We wrześniu 2015 r. minister spraw zagranicznych RP przyznał Edwardowi Kajdańskiemu prestiżową odznakę „Bene Merito” za zasługi dla relacji polsko-chińskich, w szczególności w dziedzinie wzajemnego poznania kultur i badania kontaktów historycznych. Do końca długiego i bardzo aktywnego życia utrzymywał ścisłe kontakty z Centrum Studiów Azji Wschodniej Uniwersytetu Gdańskiego, jako wiceprzewodniczący Rady Naukowej.

W jednym z wywiadów, tak Edward Kajdański mówił o sobie: „Z wyglądu jestem Europejczykiem, siwiejącym blondynem o jasnej skórze, któremu czasami zadawane jest pytanie – dlaczego nie ma pan skośnych oczu?”

Wicemarszałek województwa pomorskiego Wiesław Byczkowski wręcza Edwardowi Kajdańskiemu Odznakę Honorową „Bene Merito”; 4 września 2015, [Konopacka A.: Marszałek wręczył „Bene Merito” Edwardowi Kajdańskiemu, <https://pomorskie.eu/> (dostęp 29.11.2018)].